

ROJA NÛ

Kiriyariya Roja Nû; ji bona erdên Suriye û Libnanê; 10 liroyên Sûrf; ji bona welatên din 2 liroyên ingilîzî. Bihayê Hejmarekê: 10 Qemerî.

Dîwan û gerîndekariya Rojname: Bêrût-Birc; Weqif Tabet, Telefona Dîwana: 74-04; Telefona Mala Xwediyê Roja Nû: 84-41. Edresa telg: Bêrût-Rojanû.

XWEDÎ Û GERÎNENDE: MÎR Dr. KAMIRAN ALÎ BEDIR-XAN

CENG & SIYASET DEWRAN

Di Destpêka Biharê De

Serekwezîr Mr. Çorçil, di destpêka biharê de goti bû: beriya ko pehîz bê û pelên daran biweşin, şerîne zor dê çêbibin. Gotina Serekwezîr rast derket û di Behra Spî de, şerîno no çêbûne. Delêletin hene, û mirov dikare bawer bike ko di wextekî nîzing de, li dereke din jî, tiştêkê dê biqewime, her wekî hevalbendên me Ūris minekar in, û pê xewa sermîyanên Mihwerê direve. Lêbelê hej kes nikare bibêje, ew tişt, kengê, çawan û li kû wê biqewime. Gelek wext ne boriye ko hatina yekîneyîne emerikanî û kenadî ên xurt û qenc tallmîdî, axa Britanya-Mezin, dihate elam dan. Ji aliyê din refîne emerikanî jî nû ve di Ingilîstanê de war girtine û lê hejroarên balafirgehan hatine zêdetir kirin. Ji aliyê dîtir çûn û hatina trênan li erdê Britanya-Mezin, gihaye dereca ko bi dema etlahî û çûna xelkê bihingeh û zozanan naye tefsîr kirin. Jê pê ve tete bihistin ko zabîten bilîndpaye, ji oniyên şerî ên din, hatine Londrê.

Wilo dixuye ko di hin derên Britanyayê de, hikûmet destê xwe datîne ser dibistan û avahiyên mezînan, her wekî di erdê Galê de jî çêbûye. Bi Svecîstanê re, çûn û hatina bala firan hatiye birin, ji bona sebeben ewleyiyê. Heçî Svecîstan, wexteke minasib de, ji REYIX re da zanûn ko esker û çek û posatên elemanan êdî nikarin di erdê Svecîstanê re biborin, û eleman bivê nevé pê qail bûne.

Dema Êrişên Mezin Hatiye

Dema tevdanine eskerî ên mezin hatiye. Wextekî nîzing de îşê benderan û hilanîna zad û zexîran jî wê biqede; û şertên hewayî hej bêtir bikirî karên leşkerî ên giran wê bèn. Bê şik ji wan delêletên he tiştêk xwe hilavêje, lê ji kîjan aliyê ve ne nas e; ji rohelatî roavayî an nîroyî.....

Her çihên xeta elemanî a berevaniyê, ji Pozê Bakurî û heta Delava Biskayayê, — eleman jê re kembera Ewripayê a pola dibêjin—dikare bibe armanca derbeke Hevalbenda,

Civanê Çorçil-Rûzwelt

Ji çûna Serekwezîr Çorçil Kenadayê, cîhar dibe ko qedû û planên Hevalbenda, ji hesab û texmînan zûtir cih girtine.

Vegertina Sicilyayê jî niqta eskerî, ji awayê ko dihate bawer kirin dê çêbibe, siviktir pêk hatiye, û ev bi rijandina xwîneke hindîk ketiye rê: bi wê derbê Musolînî jî çûye, beriya wexta ko dihate bawer kirin ko ew tişt wê biqewime. Niho Hevalbenda, di pêşiya bûyerên nû de, divê xwe zû bilîvîna û deriyê erîşan êrîşêkê bikin.

SERSALA MEZIN

RONAHIYA XELASI & SERBESTIYA MILETAN

SEREKCIHMÂR ROZWELT û SEREKWEZÎR ÇORÇIL DI BEHRA ETLANTIKÊ DE, LI ZIREHPÂŞEKE MEZIN, GIHANE HEV û EV ŞERT DANINE

Frense, Britanya Mezin, Emerîka û zehf dewletên dinyayê ên din, girêdaniya xwe bi wan şertan elam dane.

Bi hênceta sersala Şertê Etlentîkê ê diwemîn, Cenabê M. Helîu, Nîmîndeyê Frensê ê Mezin, Cenabê General Spears, Seffrê Britanya Mezin û Kardarê emerikanî ê diplomasi Cenabê Mr. Wadsworth, roja şembê, 14-ê tebaxê, li bangîniye heja qedrê Sersala Şertê Etlentîkê girtine, û binavê hikûmetên xwe jî xelkê cihanê re elam dane ko şertên Etlentîkê Armanca Hevalbenda ye, û armanca fedakariyîne mezin, ko hemî miletên dinyayê, piçûk bin mezin bin kirine û fro jî dikin û sibe jî wê bikin.

Şertê Etlentîkê

Bi çend pîrsan bîngêhên ko di şertê Etlentîkê de hatine danîn ev in: 1.) Qesda Emerîka û Britaniya Mezin, ji vî şerî ne ev e ko erd û kişwerên xwe mezintir bikin.

Mana ve asasê ev e ko Emerîka û Ingilîstanê ji bona serbestiya cihanê ev şerî kirine û çavê xwe ber ne dane erdê miletên din.

2.) Bê qailiya miletan, dewletên hanî na xwazin sînorên welatan bêne gohartin. Ango tu millet na be ko bikeve destê miletekî din meger ko ew millet bixwe vî tiştî bixwaze.

3.) Miletên dinyayê hemî divê li gora dil û daxwazên xwe hikû

meta xwe bibijêrin. Ev asas heqê azahî û serbestiya hemî miletan nas dike, û nas dike ko miletên cihanê di neqandina hikûmeta xwe de serbest in; û na be ko zor li wan bête kirin.

4-5.) Bendên çar û pênc im dergehê ticarata dinyayê jî hemî miletan re vedike û tevkarîna wan dixwaze.

6.) Xelkên cihanê tev da, divê di erd û malên xwe de bêtîrs û bi rahetî rûnin, û ne kevin zîvariye.

7.) Divê mirov bikarin bi serbestî li behrên Dinyayê derbas bibin.

8.) Divê millet tev de, dev ji zorkerî û ta'dayiyê berdî, û yên ko pê emel kirine, divêt bêne jî çek kirin.

CIVANA ÇORÇIL - RÜZWELT

Hevalbend Derbên Xwe ên Dawîn pêk tînin

Wêşington—R: Serekcimhûr Rûzwelt û Mister Çorçil civaneke danîne û Sermîyanên emerikanî û britanî ketine vî civanî.

LONDRE—A.F.I. Hawlîrên emerikanî ên maldariyê hin bi hin, hej bêtir qanî in ko şer ber bi xelaseka xwe ve diçe; kirîna û firotîna di bazara Wol-Sûrfî de zehf kême.

BER BI BRIANSK & XARKOVÊ VE

Ordîya Sor Mîşleyên Van bajara Xistîne Destê Xwe

LONDRE—A.F.I. Leşkerên sovyetî ber bi Briansk û Xarkovê ve gelek pêş ve çûne; û jî erdê Donetzê wêdetir gihaîne çihê ko 12 kilômîterî bakur—rohelatê Xarkovê de ye, li roavayî, Ūrisa rêhesîna Xarkov—Poltavayê vegertine, û di roavayê Xarkovê de, Ordîya Sor jî Poltavayê bi tenê 60 kilômîterî dûr e. Ji bona ko xurtiya êrîşên rûsî xweş bûne seh kirin, divê mirov bîne pêş çavê xwe ko zivîstana çûyî jî Ordîya Sor hejabûna xwe û şehrezayîya serdariya xwe, bi awakî hinde eşkere ne xistî bû pêş çavê Cihanê. Duhi refên sovyetî bi ser Xarkovê de girtine û stasyonên ve şarîstanê bombardîman kirine. Berî deh roja Ūrisa Orel û Bielgorod vegertine û di nav wan 10 rojan de wan eleman di destên Ukranyayê de, 100 kilômîterî paş ve zivîrandine. Radyoa Moskovayê elam dide ko gava eleman xwe bi çûnda dikişînin, xelkê gund û bajara jî bi zor bi xwe re dibînin.

Pîrsa Talyanî

Di Londrê de, tete bawer kirin, ko rewîşa Italyayê a hindurî û siyasî êdî bûyereke jî giraniya diwemîn e, û di civanê Rûzwelt-Çorçil de, berî her tiştî, li ser pîrsên şerî û erîşan dê bête axaftin.

Qesda Badoglioyî û hisabên di wî — bi pîdana erdê di eniyên şerî de wextkarkirin û pê bi şertên çêtir dest jî şerî kişandin — tu qencî nayêne Italyayê. Qerara Hevalbenda li ser pîrsa talyanî, hej qaimtir bûye û vîna Hevalbenda mafna berî, û niho jî berî bêtir, ev e: Italyayê divê bê axaftin û bazar xwe baveje bextê Hevalbenda.

Stêra Ordîya Sor

Piştî Orel û Bielgorodê, Ordîya Sor gihaye dergehên Briansk û Xarkovê, Mebên havînê; dema erîşê elemanîbû, Ordîya Sor ev havîn kirîye dewra serfiraziyên xwe.

Şerê Pesîfîkê

Pev hey girav, bender, war û qerargehên ko berî salekê ketî bûn bin hikmê Japona, yek bi yek jî destê wan tene standin. Erîşa qîwetên Hevalbenda li wê hêla dinyayê, pêş ve diçe û li gora nûçe yên dawîn, deryavanên emerikanî yên çekhilgir, di girova Nû-Ceorciyê de—giravêk jî yên komgirava Silêmanê—dora qerargeha japona Baisokoyê girtine û eskerên tê de saftî dikin, û pê destê japona jî wê giravê yekcar qut dibe. Di nav deh rojên şerî giravên Silêmanî ên pêşîn de, refên emerikanî û topên balafirîşken 119 mekîneyên japonî anîne xwar, ji emerikaniya 34 heb çûne.

Di axa Birmaniyayê de jî, refên emerikanî xesarîne dijwar gihandine hejagehên Akyabê, yê ko li ser rîya Arakan—Mandalayê de ye.

ÇEKÊ EMERIKANÎ Ê HEWAYÎ

2,000,000 BALAFIRVAN 100,000 ÊRÎŞ

WÊŞINGTON—Serdarê çekên Emerikanî ên Hewayî General Arnold, bi hênceta sersala danîna Balafirvaniya Emerikanî a sih û şegemîn peyiviye û gotiye: Di nav heft mehên wê salê ên pêşîn de, refên me 100,000 car di ser erdên dijmanan re firiyane û li hejagehan xistîne û ev delîlî xurtiya 2,000,000 balafirvanên me ye. Tarîxa cihanê di ser erdên Kiska, Rabûl, Çin û Maçîn û Germanîstanê re tete nivîsandin û dê bête nivîsandin. Me piştî refên dijmana şkenandîye û bi vî awayî deriyên Ewripayê di pêşiya Ordîyên me de vebûne. Niho em bi destdaniya refên britanî jî, bajarên elemanan hildiwêşînin û pê derba xwe a dawîn hazir dikin General Lewis Brereton, fermendarê komerfa 9, ya ko di welatên Rohelatê Navîn de qerargeh girtiye gotiye: refên vî komê pey hev 113 car êrîş hejagehên Mihwerê kirine, 16,000 ton bombe avêtîne wan hejagehan û jî 500 tî bêtir balafir xira kirine; 56 wapor xeriqandine û zerer gihandine 99 gemiyên din.

NU-YORK — Qiweteke emerikanî a behrî ya ko piştî vegirtina Sicilyayê, vegeriya Emerikayê, 5,000 hêsr jî yên ko leşkerên emerikanî di Sicilyayê de girtine, anîne welêt.

Derba Balafirvan

WÊŞINGTON—Meha borî refên emerikanî û britanî 21,500 ton bombe avêtîne hejagehên erdê Germanîstanê; balafirvanên emerikanî 500 û britanî 129 mekîneyên dijmanî anîne xwar. Wezareta emerikanî a şerî dide zanîn ko karxaneyên emerikanî her meh 7,000 balafira çêdikin, febrîqeyên Mihwerê hemî bi hev re 4,000.

Her meh eleman 2,200; Japon 1,200; Italya 600 balafira çêdikin; lêbelê karxaneyên Britanyayê-Mezin û Sovyetîstanê her meh jî yên febrîqeyên Mihwerê bêtir balafira teslîkî erdiyên xwe dikin.

DEMA NIHA

GOTARA Mr. ROZWELT

HER MILET XWEDIYÊ QEDERA XWE YE

WESINGTON— Bi henceta Sersala Şertê Etletikê ê diwemin, Serekcimhûr Ruzwelt axaftiye û gotiye: Hevalbendan qerara xwe dane û ne bitenê zora Eleman, Talyan û Japona, lêbelê hemî qiwetên ko şer û berberiya azahî û serbestiya miletan dikin, bibin, û piştî zalim û zorkeran bişkinînin. Gava Şertê Etletikê dihate mor kirin, kes bawer ne dikir ko miletên dinyayê bi serbestî wê bikarin qerara qedera xwe bidin û bêjin bi çi awayî dixwazin karên welatê xwe bigerînin.

Lê fro azahî û serbestiya miletan bûye tiştekî heq rast û bêşik.

MELBURN—R: Bi awakî resmî didin zanîn: Qerargeha Japonî Salamaa—erdê Nû—Gineyê—bi awakî heta niha ne dîtî, hatiye bombardiman kirin; refên emerikani di nav 45 deqîqan de 177 ton bombe avêtine ve qerargehê. Jê pê ve bombeavêjên emerikani Liberators, li balafirgeha Japona a Kahiliyê xistine û li erdê 32 mekîneyên japonî pelixandine.

MOSKÛ—R: Leşkerên Sovyetî Karaçev vegirtiye.

CENGÊ SICILYAYÊ

Ber Bi Xelaseka Xwe Ve Diçe

CEZAYIR—R: Leşkerên Hevalbenda çiyayê Etnayê bi timamî vegirtiye. Piştmerên dijminê hêj şerî me dikin, û pê dixwazin west bidin, Yekîneyên xwe, da ko ew xwe bigihînin dora tengava Mesinayê û jê, pê li axa khergirava İtalyayê bikin. Bişundaçûna leşkerên elemanî bi rêz û tevger dom dike, lê yekîneyên hevalbenda ji wan zûtir pêş ve tên.

CEZAYIR— Mesine hatiye vegirtin; Sicilya bi temamî ketiye destê Hevalbendan.

KEZEBA SEMASIYAN

BINAHIYA BALAFIRVANA XURT DIKE

Heta niha kes ji semasiyan hez ne dikir, goştê wan bêtam e, girtina wan zehmet e, û herwekî semasiyên mezin dirêjî melevanan û belaketiyan behrê dikin, navê wan bi neqeyyîyê derketiye.

Lê piştî dest pêka vî şerî hatiye zanîn ko kezeba semasiyan de «Vitamîn A» heye û pê çavên insanan xurt dibin. Di şerî de xurtbûna çavê eskeran tiştekî zehf hêja ye; ye ko zû dijminê xwe dibîne, derba pêşin ye wî ye. Ancax kezebên semasiyên dinyayê têrî milyonan eskeran na-ke ji ber vê yekê, kezeba semasiyan didin balafirvanan; yê ko bi serîkî dirêjî hêjagehan dikin û hewcedarî çavine xurt in. Bombeya ko ne ketiye hêjagehê, dilê xelkê ditirsîne lê karê şerî pêş ve najo. Nemaze balafirvanên mekîneyên ko bi serîkî dirêjî armancan dikin piştî ko ji 2—3000 mêtir bilindahiyê, xwe berdidin ser serê Armancê, gava dema rastkirina me-

kîne û lêxistinê tê, 2-3 saniyan dora xwe nabînin û bi adet û hînbûna destan, balafira xwe dajon û dirêjî armancê dikin û gelek caran ji derb cihê xwe nagire. Lê fro bi xwarina «Vitamîn ; A» ya ko di kezeba semasiyan de hene, çavê balafirvana ecêb xurt dibe, edî gêj na bin û di demên tengî û zehmetê de ji ew dora xwe qenc dibînin. Semasî nemaze di behrên Efrîqa Nîroyî de, li dora pozê Kap, û di delavên peravên di wê de zehf in. Masîvan her hefte ji wan 400—500 û heta 800 hebî digirin.

Dirêjahiya semasiyekî adettî mêtir û niv û heta du mêtira ye, giraniya wî 25 û heta 30 kilo ye. Kezeba semasiyekî kiloyek û heta kiloyek û niv; û carina heta 4 kilo ye. Semasiyên mezin, yê mirov xwar 4 mêtir dirêj in.

Semasî xwarin- neqîn e, û ji her texlîf masiyan hez na ke; ew minêkarî xwarina şerdelyayî ye.

Strana Kurdi

Hey Lo Miro

Hey lo Miro, Hey lo Miro
Te ser xweşo
İmdad î meded gelek dÛro...
Fincan giro, qehwe firo...
Yadê rebenê... Şevê çûnê
Çi qewimî û çî cîriya
Li mala İlyasê Hemzo
Civateke mezin digeriya
Şewir û mişewirê giran
Li mala İlyasê Hemzo didaniya
Saet şegê rojê min xiyal,
Û bala xwe dayê
Di nav bira Tehta Sor
Û Tehta Girmo de,
Sê kemîne giran
Li pêşiya mîrê min danîne...
Û rûniştine, û bi sê cîyan
Mi di xweş tê dengê çapliyan;
Qîştîne fedawîyan...
Saet şegê rojê û pê ve
Mi di erîş bûne
Ser cendekê Mîrê min,
Bi darê çapliyan.

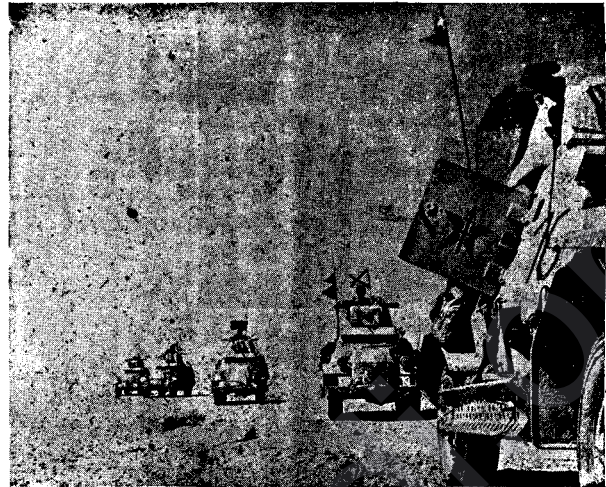
Sînemê

Ey lê Sînemê, dilê min li dîn e
Sed carî dilê min li dîn e,
Bajarê Misrê, bajarekî pir î mezin,
Î giran e, mitn e,
Heftsed hezar melê di bajarê Misrê de,
berî xwe dan kitêb û Quran û Yasîne,
Te nav Mîr Mehmûd, lawê Melikê Misrê,
kir elem û xwîn e.
Teresê melê cewab li ser cewabê,
ji Mîr mehmûd, lawê Melekê Misrê re
Rêka heca şerîf diştine
Bi lewnkî digot; dostê Sînemê esker
û romî ne, û bi lewnkî jî digot
Zaran û heneffî ne.
Sînemê digot; O lo pismamo... dilê
min li dîn e, sed carî li dîn e...
Bajarê Misrê bajarekî pir î mezin
û giran û mitn e.
Heftsed hezar melê, di bajarê Misrê de
Berê xwe dane ayat û kitêb û Quran û Yasîne.
Tu wilo ji Xwedê bawer bike
Tiştê ko tu dibêji
Li dor dotmama te de tu nîne
Her binêr qoda nav guhê melê
Tasa hemamê bihûst û çar tilî ne
Lê dilê, Mîr Mehmûd, adî lê venabe.

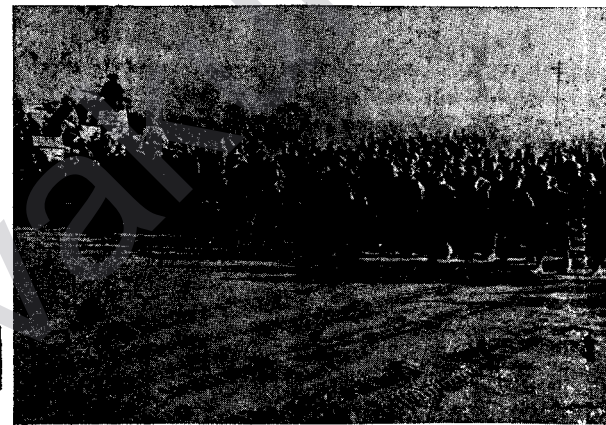
MIREKA CIHANE

MIRÊKA CIHANÊ MIREKA WENEYÊN ŞER Û AŞTIYÊ

Ji dîroka Frensê Rûpelên Zêrîn

Leşkerên Frensîzî Piştî Ko Di Bîr-el-Hakimê De, Mina Şera Şerî Dijmina Kiribûn, Di Takrûnayê De Bi Çavsorî û Hinerweriya Xwe Karine Mezin û Dastanwer Pêk Anîne, Gellitangekî Frensîzî Berê Xwe Daye Dijmina û Pêş Ve Dikeye.

Deh Hezar Eskerên Frensîzî 25.000 Hêsir Girtine; Çek û Posat û Zad û Zexfreyên Dijmina Zehf Bû, Lê Çi feyde....

Di Eniya Pasifikê De Zora Japona Diçe; Eskerên Hevalbenda Berê Xwe Dane Japona Li Awekê Derbaz Dibin.

URISA BERÊ XWE DAYE SMOLENSKÊ

ORDIYA SOR BER BI SMOLENSKÊ VE DIMEŞE

LONDRE— Qiwelên sovyetî, bê ko eleman bikarin pêşiya wan bigirin, mina berfendekê ber bi roavayî ve pêş ve diçin. Dirêjahiya eniya rûsî, ya ko pêş ve dikeve 575 kilomêtir e.
Yekîneyine sovyetî ên mezin, gihane erdê ko ji Smolenskê bi tenê 130 kilomêtir dÛr e. Di hêla Brianskê de, Ûris ji Karaçevê wêdetir çûne. Li gora hin telegrafan, di kûçê û kolanên Xarkovê de şer çêdibe.
LONDRE— Radyoa Londrê elam dide: Sê serekên şerdariyên britanî, General Alan Brûk, Emîral Sir Dudley Poand, Mareşalê çekê hewayî Sir Şarî Portal û Lord Munbaten, serekê tevdanên — bi tevkar ji Mr. Çerçîl re hatine Keşadayê.

LE JOUR NOUVEAU

Direction: Beyrouth Wakfs Tabet
Place des Canons Tél.: 74-04 et 84-41

QUOTIDIEN KURDE
Directeur - Propriétaire: EMIR Dr. KAMURAN AALI BEDIR KHAN

Le Numéro 10 P.L.S. - Abonnement
Syrie-Liban 10 L.L.S. Etranger 2 L. Sigs.

Vers la Victoire

CHRONIQUE HEBDOMADAIRE
DE LA GUERRE

Après l'effervescence qui a suivi la disparition de Mussolini, le silence s'est fait cette semaine autour de la situation intérieure de l'Italie. Il semble que la dictature militaire de Badoglio ait réussi à neutraliser la violente poussée révolutionnaire des régions industrielles du Nord, peut-être avec l'aide des troupes allemandes dont on avait signalé le passage au Brenner.

«L'Italie continue la guerre» déclarait un bref communiqué de Rome. Ce qui peut se traduire ainsi : L'Allemagne ne nous permet pas de ne pas continuer la guerre. Un pacte d'acier ne peut pas être déchiré par un partenaire, surtout quand l'autre partenaire, le plus fort, a un intérêt vital à le maintenir entier et de très puissants moyens pour le faire respecter.

On annonce même que des troupes allemandes descendent dans le sud de la Péninsule.

En réponse à cette prise de position, les Alliés ont recommencé leurs attaques aériennes. Milan et Turin ont été l'objet des bombardements massifs et quelques heures après Rome était bombardée pour la deuxième fois. L'Italie doit comprendre qu'elle laisse actuellement passer la chance qu'elle a de sortir très vite des horreurs de la guerre et d'en sortir avec des conditions relativement honorables. La reprise de l'offensive aérienne la décidera peut-être, et avec elle la libération complète de la Sicile, dont l'occupation de Rendazzo par les troupes américaines représente la menace directe contre Messine.

Du côté des Russes la menace sur Kharkov se précise, en même temps qu'une offensive signalée par le D.N.B. comme étant très puissante, est déclenchée dans le secteur de Smolensk, et que se soutient l'attaque contre Briansk.

Le centre nerveux du Reich Berlin, a reçu, lui aussi, la visite des Mosquitos. Après la destruction de Hambourg et les raids contre les villes industrielles de l'ouest, l'Allemand doit réellement commencer à sentir le souffle de la défaite.

ALGER (A.F.I.) — Radio—Alger annonce que M. André Philip-Commissaire à l'Intérieur, a signalé que de nombreux Français résistent dans les montagnes afin d'échapper à la conscription. Il a ajouté que deux cents mille Français parviennent à vivre cachés dans les villes.

LONDRES (R)— D'importantes formations de «Fortresses Volantes» américaines ont attaqué hier soir les aérodromes de Poix, d'Amiens, de Vitry en Artois, de Lille et de Merveille.

LES DEPECHEES de la NUIT

RESUME DES NOUVELLES

MEDITERRANEE— L'évacuation de la Sicile se poursuit rapidement. La R.A.F. bombarde une fois de plus le centre industriel de Milan.

RUSSIE— Les forces soviétiques se sont emparées de la ville de Karatchev à 40 kms. de Briansk.

ACTIVITE AERIENNE— Patrouilles offensives de la R.A.F. sur la France et la Belgique. L'industrie américaine produit actuellement 87.000 avions par an.

FRONT DU PACIFIQUE— Violents combats aériens en Nouvelle-Guinée. 48 appareils japonais ont été abattus.

UNE PETITE NATION: UN ETAT MODELE

— 3 —

UN PEUPLE D'INVENTEURS

Mais la nation tchécoslovaque n'est pas seulement un peuple d'une grande et noble littérature. Dans le domaine culturel, elle est aussi surtout connue comme une nation fervente de musique. Au XVIIIe siècle, les trésors de la musique populaire tchécoslovaque ont inspiré les musiciens d'autres pays, et plus récemment le monde musical a reconnu dans la musique tchécoslovaque une force nationale douée d'un génie tout particulier. Que le peuple chante tel a été, semble-t-il, le but démocratique que se sont proposés depuis plus d'un siècle les compositeurs tchécoslovaques. Leur art a joué un rôle prépondérant dans la constitution de la nation tchécoslovaque telle qu'elle existe aujourd'hui.

Les noms les plus connus y sont ceux de Smetana, de Dvorak (lire : Eborjak) de Suk (lire : Souk) et d'un grand nombre d'autres. Deux des grands musiciens tchécoslovaques, le brillant pianiste Firkusny (lire : Firkouchny) et le compositeur Martinu (lire : Martynou) sont actuellement en exil et la Gestapo a interdit l'exécution de certains opéras et morceaux de concert tchécoslovaques, mais les enaïseurs pourraient aussi bien essayer d'endiguer les chutes du Niagara que d'empêcher la musique tchécoslovaque, de galvaniser l'âme nationale du pays, que sa population soit restée dans le pays ou ait pris le chemin de l'exil.

La Tchécoslovaquie, et sa capitale, la ville de Prague, sont d'ailleurs la patrie des beaux arts et de l'architecture surtout. Le mérite des richesses d'architecture de Prague distingue cette ville des autres capitales. Les architectes de Prague ont adapté le style rococo à leurs dessins et certaines de leurs réalisations surpassent tout ce qui s'était fait dans le genre. On ne peut d'ailleurs oublier à Prague le style gothique, ni nulle part en Tchécoslovaquie car il est aussi universellement répandu que le style rococo. Depuis l'époque du Xe siècle jusqu'aux temps modernes, on note des tendances locales bien caractérisées. Après mille ans, nous constatons que les architectes tchécoslovaques continuent à adapter les styles architecturaux aux nécessités de leur pays. Au cours des dernières années, ils ont manifesté leurs dessins pratiques dans une architecture de lignes sobres telles qu'on peut en voir des exemples dans les quartiers modernes de Prague et de plusieurs autres villes tchécoslovaques.

Le caractère tchécoslovaque en art se manifeste plus ouvertement encore dans les œuvres individuelles des peintres. Ces œuvres s'inspirent en effet de très anciennes traditions, et au XIVe la peinture tchèque jouissait d'une réputation presque aussi brillante que celle des plus fameuses écoles italiennes et flamandes. En ce qui concerne la période moderne, les artistes tchécoslovaques se sont surtout inspirés des artistes français. Malheureusement, les trésors artistiques de Prague ont souffert des vols commis pendant les guerres. La guerre actuelle a aussi donné lieu à de nombreux vols: Hitler a volé les précieuses tapisseries du Palais de Prague, Hradcany (lire : Hradokany) et d'autres chefs nazis ont emporté de précieuses œuvres d'art en souvenir de la capitale tchécoslovaque et des châteaux avoisinants.

La science et l'industrie ont toujours marché de pair en Tchécoslovaquie, pays, où, depuis le moyen-âge, la technique a progressé d'une façon entièrement nouvelle. C'est en 1468 que parut le premier livre imprimé en tchèque. Prokop Divis (lire : Dyvitch) inventa le paratonnerre bien avant Benjamin Franklin, etc...etc... Les inventeurs tchécoslovaques se sont spécialisés dans les machines agricoles et ont rendu célèbre l'agriculture tchécoslovaque. Ils ont aussi perfectionné la raffinerie du sucre de betterave et ont fait de ce produit une des principales exportations du pays.

En ce qui concerne la fabrication de la bière, la marque de Pilsen était considérée si parfaite que de nombreux fabricants étrangers adoptèrent sans scrupules cette marque commerciale pour leur propre fabrication. Si on la buvait dans les verres tchécoslovaques, cette bière semblait encore meilleure car la verrerie de Tchécoslovaquie ainsi que son industrie de porcelaine et de textiles sont aussi excellentes que bon marché.

Les meilleurs canons et les meilleurs tanks de la période d'avant Munich étaient fabriqués dans les ateliers Skoda (lire : Chkoda) à Pilsen par des ingénieurs tchécoslovaques. La mitrailleuse Bren est une invention tchécoslovaque.

A Zlin, Bata (lire : Batja) fabriquait des chaussures d'après des méthodes révolutionnaires de production en série et partout, dans toutes les classes de la société les chaussures devenaient meilleur marché et plus confortables.

LE «SOKOL» ET LES SPORTS

Tous les six ans, à Prague les Tchécoslovaques célébraient un grand festival sportif, dirigé et organisé par le «Sokol» (Le Faucon), la plus grande organisation volontaire de gymnastique du monde et qui exerçait une grande influence sur l'âme nationale par son patriotisme et par son esprit démocratique. Le «Sokol» avait près d'un million d'adhérents qui étaient répartis dans des milliers de clubs locaux. A l'instar de cette organisation tchécoslovaque, des organisations du «Sokol» ont été créées dans tous les autres pays slaves.

Indépendamment du grand nombre d'adhérents, certaines organisations religieuses et ouvrières collaboraient avec le «Sokol» dans toutes les activités ayant trait à l'éducation physique de la nation. Actuellement, le «Sokol», dissolu par les Allemands en Tchécoslovaquie et soumis à une terrible persécution, existe toujours parmi les Tchécoslovaques exilés dont il ranime la foi et le courage.

Les Tchécoslovaques étaient d'ailleurs célèbres aussi dans les domaines des autres sports, surtout de foot-ball, dans lequel une équipe nationale fut victorieuse aux Jeux Olympiques mondiaux de 1920. Le tennis et le ski étaient aussi les sports nationaux de la jeune Tchécoslovaquie.

(à suivre)

POEME KURDE

SANS VOILES

A quoi sert de te voir nue
Sans voiles et sans pudeur
Comme le ciel du désert
Avec ses mots de mystère
Comme un son de prière
Comme l'écume d'une cascade
Comme les colonnes des arcades.
Veux-tu vraiment me donner
Ta beauté et ta douceur
Dévoiles—moi ton coeur.

A MOI LA BRUNE

Elle est à toi la sagesse
Aux croyants la paresse
Et les chimères d'or.
Aux avares l'or
Aux fleurs le printemps
A l'automne les ravages
Pour les vents les orages
Aux champs le soleil
La douceur à l'abeille
A la mer les désastres
Au ciel les astres
A la nuit la lune
Toi sois mienne, ma brune.

DR. BEDIR KHAN

ALGER (A.F.I.)— Le Général Giraud, Commandant en Chef des Forces Françaises, passa en revue, au cours des trois dernières journées, les formations nouvellement réarmées. Il inspecta un groupe de «commandos» composé principalement de vétérans de l'ancien Corps francs d'Afrique et remit la Légion d'Honneur à son Commandant pour sa glorieuse conduite en Tunisie.

Le Commandant en Chef assista ensuite à des manoeuvres en montagne de la même division d'infanterie d'Afrique. Il visita encore un groupe d'aviation de chasse sur le terrain.

Il y eut des scènes parfois extrêmement émouvantes telle fut la messe dite en pleine air, au desus de la Méditerranée, «quelque part en Algérie,» à la mémoire des morts des Corps francs d'Afrique.

Député de la messe, Mgr. Hinczy, délégué des Evêques Alsaciens-Lorrains et Giraud, prononcèrent de brèves allocutions.

Giraud déclara: «Nous avons honoré les morts sur la terre d'Afrique. Nous saluerons les vivants sur la terre de France.»

LA PRESSE KURDE

Nous signalons, à nos lecteurs s'intéressant au mouvement culturel KURDE, les journaux et périodiques kurdes suivants:

- RYZA TAZE**, organe des Kurdes de l'U.R.S.S. paraissant à Erivan.
- GALAWÉ**, la plus grande revue littéraire kurde, paraît chaque mois à Bagdad, avec 80 à 100 pages de texte hebdomadaire politique et littéraire, paraissant à Boule, Marseille, Paris.
- JYAN**, revue littéraire bi-mensuelle paraissant à Damas. Textes kurdes et français.
- ACNAH**, Revue mensuelle illustrée, paraissant à Damas.

DI WELATÉ ZEMBEQÉ GEWIR DE

Nivisevan
Grigori Petrof

Wergerandok:
Qedrt Can

Fam bikin me'murno! ji bo terbiya milet, hûn ji mamosteyan ne kêmtir in... Hûn ji dizanin ku mamosteyên bêqanûniyê kif ne? Ew me'mûr bi xwe ne, ji ehali re ne îtaeta qanûnê ew hîn dikin... A... ji bona van tiştan, ez bi navê dewleta Fînlanda ji we hevkar im: hûn merivên qanûnê, terbiya îtaeta qanûnê hîni ehali bikin... di nav ehali de hisên edalet û semfm bidin çandin.»

Ev nutiq, ne nutqa Senelman a pêşin, ya a paşin bû... gelek nutqên wisan berê û pîşê da bû...

Di nav me'mûran de, ev fikrên genc belav bû bû û ehali ji, li her derê ji wan re bawerî nîşan da. Ji yek-du tovi «nesli» bi gûnda, sinifeke me'mûrên Fîn ên nuh derket: me'mûr bi îrfan û exlaq bilind bûn; ji hemî dinê re bûn nîmûne. Nuha xelk bi me'mûran îftixar û ji wan re pîrestes dikin...

Qişle-Dibistana Xelkê

Hêj ji zemanê hakimiyeta Îsweçê ve qanûnek teşkilata bingehî ya Fînan hebû, li gorî wê qanûnê bi navê «Syme» encumeneke wan a welatî, pûl û pereyên wan fîxusî hebû... Bi kêmanî, ordiyek ji xwedî dikirin. Piştî ketin bin hakimiyeta Rûsan jî, ordiya xwe parastin. Lê di zemanê Îsweçan de, li ser van ordiyên gîsan me'mûrên Îsweçê hebûn. Miletê Fîn ji bona çand «chirs» a Îsweçan, destik «wastte» kif bi can bû.

Finlanda ku bi navê «Suomi» ket bin destê Rûsan, ji bona girtina van cihan, ji bona xwedanê welatê xwe bibin, dest bi xebatê kirin, ewilê destê xwe dirêjî karê biçûk kirin; bere bere gûna mamosteyên dibistana navîn û bilind ji girtin û

ji alîkî ve ji, hêdî hêdî ji Fînan hakim, tixtor û me'mûr hatin bijartin.

Ordiya Fîn, a biçûk jî dibû ordiyekê welatî. Di zemanê Îsweçan de, pîrê neferan Fîn bûn; muameleya zabitan li hemberê neferan, her weke ordiya Îsweçê bû.

Îsweçan miletekî qehreman e; Di zemanê (Réfermation) de, Gostav—Adlof, û di zemanê Petroyê Mezin de Qarlê diwanzdim, şan û şerefa ordiya Îsweçê di Awrûpayê de giyandin derencake bilind. Lê wê gavê qudreta leşkerên Îsweçê di destê aristokratên de bû; di nav welêt de ji tovi leşkeran sinifek «kast» pêk hati bû... Her çî ji wê sinifê ba li xwe bi çavekî nîzm, û li tucar û mineweran bi çavekî bilind mêze dikirin. Efradê milet, yanî herçî nefer bûn, di bin nîzameke giran de bûn.

Zabitan di wezîfê de, ji xêndî talim, derbasbûn «istîrad» û jiyîna qişlê pêvê bendewar û têkîllî tiştêkî din ne dibûn; gava ji nav wezîfê derdiketin şerab vedixwarin, bi kaxetan dileyistin û dans dikirin. Prên wan kêmxwendî bûn; gava dibistana xwe diqedandin, yekcar dev ji xwendinê berdidan. Mefkûreyên wan ên welatî û civakî tune bûn. Tenê dizanî bûn bi nepix şûrên xwe bişeqşiqîn... Ji wê pêve ji pereyên xwe xere dikirin. Tim bi onformeyên şik digeriyan; di hêwan (salon) an de, bi meharetî dans dikirin. Hinek jî bi nexweşiya vexwarina şerabê û liska kaxetan keti bûn... gelek zulm li neferan dikirin; ji wan re digotin; Gayên Qişlê... û bi wî çavî li wan dinêrîn...

PÊJINÊN DINYAYÊ

REFÊN HEVALBENDA BER BI FIRINÊ NE

Ji Wêneyên Eniya Şerê Pasifikê, Ji Bona Balafirvana Dema Êrîşê Hatiye.

Ji bergehên axa Çekoslovakayê, kaxxane û febrîqeyên Pragê ên mezin.

Ji Wêneyên Payetextê Çekoslovakayê, Gerinendekariya Elektrîkxana Pragê

DÛRIK

DÛRIKÊN LI BER TEMBÛRÊ

HISO

Hiso çûye Mêrdînê
Hiso way
Toltajîkî b'xwer tîne
L' ser doşekê datîne.

Şêxmûs tê dimeyîzîne
Hiş û aqil na mîne
Hiso way.

Sênca Hîso sor çilo
Tû l' rihê Hîso binêr
Mîna teriya kûçikê çilo.

Mala Hîso l' nav mala
Dermanê rihê Hîso
Hebik rêxa dewara.

Mala Hîso l' Erişkê
Dermanê rihê Hîso
Hebik Zelqa mirîşkê.

XIZÊMÊ

Derdê Xizêmê
Tirka li bana
Destê min kin bû
Ne g'ha guhara
Belê ez dinalim
Ji derdê keleşyara
Xizêm wînda bû
Der ban û bana
Xwediyê Xizêmê
Xizêm wînda kir
Tev li zencîrê
Tev li zencîrê

Ez hatim Cizîrê
Wêz çûm Cizîrê
Xizêm wînda bû
Tev li zencîrê
J' derdê keçîka
Binê ez bêhal im
Ji derdê keçîka re

Ez dinalim
J' derdê xwediyê, Xizêmê'r
Ez ketim vî halî
Xizêm wînda bû
Tev li zencîrê.

Ez diçme Cizîrê
Cizîra Bota
Xizêm wînda bû
L' govenda xorta
Ez xizêmê na dim
Bi sê gayê cota
Xizêm wînda bû
Tev l' zencîrê

Ez d'gême odakê
Odakê tije
Fincanê qehwê
Erdê dimije
J' derdê Xwediyê Xizêmê'r
Ez ketim vî halî
Xizêm wînda bû
Tev li zencîrê,

Diçime odakê
Odakê vala
Fincanê qehwê
Erdê dimale
Hey la ez nexweş im
Te çî huwal e.
J' derdê xwediyê Xizêmê'r
Ez ketim vî halî

STOLA BRITANI

ERDÊ ITALYAYÊ BOMBARDIMAN DIKE

LONDRE—R: Qerargeha Hevalbenda a mezin li Efrîqa Bakurî elam dide: Stola britanî xelca Napoliyê bombardiman kiriye.

CEZAYIR—R: Serdariya behrî dide zanî ko şevadî, gelîlekî brîtanî, ji qriwazor û destriyoran bihevkefî, di xelca Napoliyê de, bendera Kastela—Maret—dî—Stabiyê daye ber derbên xwe. Ev bender qerargeheke behrî ye û tê de destgeh û tamîrxaneyên waporan hene. Disa li wê gevê, qiweteke behrî a din, li pira rêhesinan ya Kapî Vatikano'yê xistiye

CEZAYIR—R: Leşkerên Hevalbenda Guardia vegirtiye, ev bajar dikeve bakurê Asrealê û li ser rîya Ripostoyê ye.

CEZAYIR—R: Qerargeha Hevalbenda a mezin li Efrîqa Bakurî dide zanî: Şevêçiyî refên me, ji bombeavêjên sivik hevedudantî, dirêjî erdê Sicilyayê kirine û li rê û rûhesinan, û li çeper û şargehên dijî: na xistine. Duhi bi ro jî bombardimana hêjagehên Sicilyayê dom kirine. Ji aliye din neçîrwanên Hevalbenda mîna berî di avên Sicilyayê de zora xwe dane waporên Mihwerê, çar gemiyên biçûk bin av kirine û zerer gihandine zehf barkêşên din.

ROME—Danezana talyanî dibêje: Refên Hevalbenda zehf caran dirêjî Mesînyayê kirine û bi awakî gelek xurt lêdane.